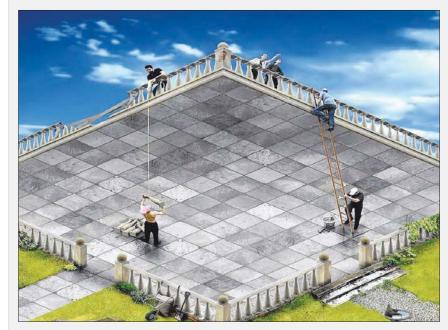
گزارش

شهروندان ازحقوق خودچهمی دانند؟

برداشت دوگانه از حقوق شهروندی

همه شهروندان از حقوق مدنى وسياسى برابر در جامعه برخور دار باشندو به فرصت های اقتصادی و اجتماعی زندگی، دسترسی آسان و بی دغدغه داشته باشند. شهروندان در قبال برخورداری از این حقوق، مسئولیت هایی هم برای اداره بهتر جامعه و ایجاد نظم اجتماعی برعهده دارند. در کل شناخت این حقوق و تکالیف، می تواند نقش موثری در ارتقای مفاهیم شهروندی و توسعه جامعهای عدالت محور داشته باشد. به همین . بهانه سراغ تعدادی از شهروندان پایتختنش رفتهایم تاز آنها بپرسیم «حقوق شهروندی»از نظر آنهابه چهمعنی است؟ آیاشناختی ازمنشور حقوق شهروندی که سال گذشته از طرف دولت تدبیر وامیــُد مطرح شــد، دارند یا نــهُ؟افرادی که در این گزارش سـراغ آنها رفتهایم، از قشــر نحصيلكر دهوشاغل در مراكز فرهنگى وفعالان رسانهایه

حقشهروندان در برخورداری از آزادی بیان واندیشه آزاده آقاجانی ۳۰ساله لیسانس علوماجتماعی اسال گذشته از طرف دولت توجه به حقوق شهروندی مطرح شد و بازخوردهایی از ئولان ومردم داشت اگرچه برخی که حت موضوع،مخالفت کردندامامسئولان دولتی طرفدار پرُوپاقرص حقوق شـهروندی هستند بهطوری که منشور آن هم توسط دولتيها تدوين شده است. با این حال حقوق شهروندی در قانون برنامه چهارم اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران از تاریخ اول فروردین ۱۳۸۴ قابلیت اجر اداشته است. حالانکته اینجاست که این قانون تا چه میزان اجرایی شده است. از نگاه کلی حقوق شهروندی آمیختهای از وظایف و مسئولیتهای شهروندان در قبال یکدیگر است به طوری که شهر و دولت یا قوای حاکم، حقوق وامتیازاتی برعهده مدیران شهری مثلا (شهرداری ها) قرار می دهند به طوری که هر فردی . وظایف خود را می داند و نسبت به آنجام آن در قبال دیگری تلاش می کند. البته حقوق شـهروندی در قانون اساســـی نیز معنای خــودر ادار د بهطوری که حقوق شهروندی به ۳ دسته تقسیم می شود؛ دسته ق شهروندی به ۳ دسته تقسیم می شود؛ دسته ت حقوقی که بدون قید و شرط حق همه افراد جامعه شناخًته می شود از بیشُــتُرین اصول که به حقوق شهروندی مربوط می شود، می توان به تأمین امنیت قضایی عادلانه شهروند، مسکن و انتخاب

ب دسته دوم قوانینی است که در متن اصل قانون ى.. ىدە ، بەقىد حكم بەقانون تع شده اســت مثل ممنوعیت تبعید دسته سوم هم قوانینی است که ناظر بر (حقوق مشروط) شهر وندان ل مخالفت نگردن با اسلام و مص وحقوقی دیگران.به نظر منن یکی از نکات مهم در حقوقی پیران، به نظر مسن پخی از بخان مهم در حقوق شهروندان از حق آزادی بینان در رسانه هاست به طوری که شهروندان از حق آزادی اندیشه و بیان بر خوردار باشند که براساس آنچه در متن آن آمده، این حق شامل آزادی ابراز ، ترویج و انتشار اندیشه هاو عَقَايِدبه صورت شفاهي، كتبي، الكترونيكي يابه هرُ وسيله ديگر به انتخاب خود شهروند با رعايت قانون وسیله دیگر به انتخاب حود سهروسه ر _ _ _ ر است. آنچه در منشور حقوق شهروندی هم آمده

پیش از این در قانون اساسی وجود داشته و من فکر می کنم ارایه این منشور بیستر تأکید بر لازمالاجرا بودن حقوق شــهروندی به شکل صحیح در جامعه است که باید هرچه زودتر زمینههای تصویب نهایی واجرايي شدن أن فراهم شود

بربی سان بر سراسوس پر داختن به حقوق شهر وندان، نیاز امروز جامعه الهام لایقی ۳۲ساله دانشجوی کارشناســی علوم ارتباطات | شهروند مفهوم خوش آبورنگی است که در دنیای مدر ن به کار گرفته می شرود و حتی گروههای مختلف فکری، مذهبی، جتماعی و سیاسی بسیاری از مطالبات خود را از زبان شهروند به نوعی بیان می کنند یا به شهروند نسبت می دهند اما بنا بر نظر «آنتونی گیدنزم» شهروند عضو یک اجتماع سیاسی است که دارای حقّوق و وظّایفی در ارتباط با این عضویت است. حق شهروندی نیز قوانین حقوقی را شامل میشود برای اتباع کشور در رابطه با موسسات عمومی آن کشور که حق استخدام شدن، حق انتخاب کردن و انتخاب شدن، حق گواهی دادن در مراجع رســـمی، حق داوری و ــراشــامل می شود. این حق جزو حقوق سیاسی است که در قانون اساسی به آن اشاره شــده و از اول فرور دین ۱۳۸۴ لازمالاجرا وده است. با این حال چیزی که تا سال گذشته شاهدش بودیم این بود که کمتر به طور مدون به این موضوع پرداخته شــدولی پارسال با دستور مستقیم رئیسجمهوری متن پیشنویس حقوق شهروندی نوسط معاونت حقوقي نهادر باستحمهوري منتشر شد که به نظر من این اقدام جای تقدیر دارد. هر چند مطرح شدن اين موضوع مخالفتهايي هم به دُنبال داشت که اغلب با این مضمون بود که مــا در قانون اساســی همه این موارد را داریم و دیگر نیازی به ارایه چنین طرحی نیست؛ بااین حال پرداختن بیشتر به موضوعاتی مثل تقویت بیش

غیر دولتی و مشار کت مردم در موضوعات ا**ج**تماعی به

نوعَى در جامعه امروز مانياز تلقَّى مَى شُود.

ری ۱۰۰۰ به به این می از عمر دولت هنوز ســروصداهای پکسال و نیم از عمر دولت هنوز ســروصداهای ابتدایی به سکوت تبدیل شده و منظور هنوز منتظر نظرنهایی رئیس جمهوری است. البته اگر این مرحله نیز عبور کرده و رئیس جمهـوری دسـتور اجـرای این منشـور رئیس جمهـوری دسـتور اجـرای این منشـور را صـادر کند بایـد دید آیــااجــرای آن می تواند ه صورت واقعی نیازهای مردم برای تحقق فواستههایشان را بر آورده کند یا خیر. تا اینجای کارُ و با مرور پیشنویسُ منشور حقوقُ شهروندی و جنجال سازی های برخی رسـ شود که این منشق تمام حامعه را راض سی سی سوء در بلکه تنها به مذاق بخشــی از جامعه

سروصدایی کهزودخوابید! | امیر توانا ۲۹سـاله دانشــجوی خبرنگاری|

حقوق شهروندی از دودیدمی تواند مدنظر قرار گیرد. یک دید مردم و دیگری دید مسئولان. از دید جامعه

یت بیده رنه و رویبری بیدهستون را ردیب معهد حقوق شهروندی می تواند در رعایت حقوق آنها ر ماممدنظیر حق تحصیل حق ماشتن شغل و رو آمد و مسائل اینچنینی خلاصه شود. اما در طرف دیگر این ماجرا مسئولان قرار دارند که به گونهای دیگر به حقوق شهروندی نگاه می کنند. در در در

. مختلف نگاه به حقوق شهروندی تقریبا یک روح واحد داشته و تنها شکل پرداختن به آن عوض شده است؛ روح مشتر کی که حکایت از نگاه سیاسی و

شــعارزده به مقولهٔ حقوق شــهروندی دارد. یکی از شعارهای جدی دولت یازدهم تدوین منشوری برای

حقوق شهروندی بود که در آن بر حقوق اساسی ملت تأکید شود و بخش های مربوط به این اصل در قانون تأکید شود و بخش های مربوط به این اصل در قانون

اساسی در منشور مذکور به صورت مبسوط مورد

شناسایی قرار بگیرد با این که دُر روزهای ابتدایی

تشکیل جلسات تدوین منشــور حقوق شهروندی

تبلیغات فراوانسی روی آن صورتُ می گُرفت و ُحتی رئیسجمهوری در گزارش ۱۰۰ روز اول دولت خود

خُبر قرار گرفْتَن پیشُنویس این مَنْشُور را در سایت ریاستجمهوری داد ولی هم|کنون بعد از گذشتن

• حق شهروندی قوانین حقوقی را شامل می شود؛ برای اتباع کشور در رابطه با موسسات عمومی آن گشور که حق استخدام شدن، حق انتخاب کردن و انتخاب شدن، حق عمومی اداری شدن در ماجهی رسیمی حق بازری و رسا آسان می شود این حق حق و حقوق سیاسی است که در قانون اساسی به آن اشاره شده و از اول فرودین ۱۳۸۴ لازم الاجوا

· حقوق شـهروندی از دو دید می توانـد مدنظر قرار گیرد. یک دید مـردم و دیگری دید مسسلولان: از دید جامعه حقوق شبهروندی می توانند دُور رعایت حقوق آنها در جامعه نظیر حق تعصیل، حق داشتن شـنفل و در آمد و مسسائل اینچنینی خلاصه شود. اما در طرف دیگر این ماجرا مسسئولان قرار دارند که به گونهای دیگر به حقوق شهروندی نگاه

• سیباری از حق هایی که شهروندان یک جامعه به آن نیاز دارند تا پتوانند زندگی کنند و در مقابل تکالیغی که یک شــهروند باید به آنها پایبند باشد نیاز مند تدوین قوانینی است که مســـئولان یک کشــور باید نســـت به آن اقدام کنند. این حقوق می تواند شامل حق ، سلامت، کار و دسترسی به اطلاعات و رسانه ها باشد

آنچه در منشور حقوق شهروندی هم آمده پیش از این در قفون الساسی وجود داشته و من فکر می کنیر (لیاباین منشور بیشتر تأکید بر لازم(الاچر اودن حقوق شهروندی به شکل صحیح در جلمداست که باید هرچه زودتر زمینه های تصویب نهایی و اجرایی شدن آن فراهیشود.

خوش خواهد آمد؛ بدون شــک دولتمردان باید به این اصل معتقد باشند که دو قسمت کردن جامعه، (حتی اگر مطابــق میل آنها نیز نباشــد) و در نظر رحتى اگر مطابق مه بل انها نیز نباشد.) و در نظر نگرفتن خواست آنا به دور از حقوق شهروندی است. متاسفانه احساس می شدو خواست مردم از حقوق شهروندی با خواست دوانمدران بدون در نظر گرفتن شمی دوانتها، فاهاسه زیادی دارد و شناسیای نکرون نیازهای اصلی مردم در از اینگرفته اقدامات می تواند جامعه را نسبت به تحقق حقیقات ادار دی با مدکند - حقیقا له ا . عقوقُشان با ترديد مواجه كند چون حقوق اساس_م

اقتصادی و اجتماعی مردم را به حقوق شهروندی خود برسانند نه این که با بازی های سیاسی مردم را

-پهروندي از نظر من يعني يكسسري از حق ها و

تکالیفی که مُن در جامعه دارم بهطوری که دولت وحاکمیتی کسه در آن زندگی می کنسم باید آن را فراهم کنند در عین حال این حقوق و تکالیف در

برابر شهروندان یک شهر و کشور هم برقرار است. البته برخی از این حقوق مشل حق زندگی کردن

بدیهی هستند و نیازی به تدوین و تصویب قوانین ندارند.اما بســیاری از این حقهایی که شهروندان

ىگ حامعە بە آن نباز دارند تا بتوانند زندگی گنند و

. در مقابل تكاليفي كه يكُ شهرونُدبايدُبه آنها پايبن

. یک کشور باید نسبت به آن اقدام کنند. این حقوق می تواند شامل حق داشتن امنیت، سلامت، کار و

ر کی . دولت اقدام به تدوین منشــور حقوق شــهروندی کرده است کار پســندیدهای است اما وقتی نسخه

اولیه منشور حقوق شهروندی را مشاهده کردم به مظلومیت قانون اساسی کشورمان پی بردم

چرا که این منشور بیشتر از آن که مواد جدید تدوین شده ای باشد تکرار مواد مترقی قانون

رین اساسی در حوزه حقوق شهروندان با قلمی متفاوت بود. به قول یکی از اساتید حقوق ارتباطات ما، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، یکی از

پیشرفته ترین قوانین اساسی موجود در دنیا است؛ دلیل آن هم این است که این قانون نسبت به قوانین

سایر کشورها جوان تر است و در زمان تدوین قانون

اساسی تُمامی قوانین موجـود بهخصوص قانون اساسی کشورهای پیشرفته مانند فرانسه مطالعه

------البته همین استاد تأکید کرداین که قانون اساسی

كشورمان بيشتراز أن كهنياز به تغيير داشته باشد كه

هرازِچُندگاهی اُز سُـوی برخی مطرِح میشود باید

به آن توجه کرد و درصدداجــرای آن بود. بهعنوان

نمونه در اصل ۲ قانون اساسی ایران کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توام با مسئولیت او در برابر خدا

مورد تأکید قرار گرفته و حتی برخیی از موادی که مورد تأکید منشور حقوق شهروندی است در قانون

اساًسی کهبیش از ۳دهه از نگارش آن می گذر د آمده استمانند حق استفاده از بانهای محلی و قومی در رسانه های گروهی در اصل ۱۵ ، برخور داری از حقوق

مساوی برای مردم ایران از هرقوم و قبیله دراصل ۱۹، برابری حقوق زن ومرد در اصل ۲۰.

رسی به اطلاعات و رسـانه ها باشد. اما این که

ت به حقشان ناامید کنند سبت بخسس نامید نیاز ما توجه به قانون اساسی است امیر بامه دانشجوی کارشناسی ارشد روزنامه نگاری دانشگاه صداوسیما | حقوق

آنها در بند سـوم قانون اساســي مورد تأکید قرار گرفته است و دولتها مي توانند با اقدامات صحیح

خبرُ گفتوگوی ما به گوش مدیران بالادست برسد،ممکن است به مذاق آنها خوش نیاید!

مارابه خيرتواميدنيست

طرح نو - امير توحيدفاضل درادبيات و ضربالمثل های ایرانی داستان های پندآموز بسیاری است که شاید بارها شنیده باشیم، اما باورش مشكل است. مثل قصه «كفش هاى آهني و پیورسهستان سنده نساست، عسرهای مسیوره از پیاده این این میل های معروف را شنیده بوده امابلور نداشتم تااین که موضوع طرح نوامروز بوده، منابور نداستم تا این که هوضوع طرح وامرور شد، منشور حقوق شــهروندی و نظرات مردمی. ماجــرااز این قرار اســت که دبیر طرحنـــواز گروه خواست تا از مردم (هر قشر و گروهی) درباره طرح دولت يازدهم باعنوان منشور حقوق شهروندى

سُوال کنیم و نظرات آنها را بپرسیم. غافل از این که پاسخهاهمه از این قرار بود «نه تو دانی و نه من»! " نخستین گفتوگو را با محمدرضا عاصمی از دوستان شبکههای مجازی انجام دادم. ئفتوشنودي كوتاه اماشفاف و صريح! ممدرضا از منشور حقوق شهروندی خبر

ری -چی؟ -منشور حقوق شهروندی؟همان طرح ابتکاری رئیس جمهوری که یک سال قبل در ۳فصل و رمیسی جمهوری - پر حسان حسن حرا حسان و ۱۵ماده و بیش از ۱۵۰ بند تدوین و منتشر شد. ۱۳ دولت روحانسی انجامش داده حتما خوبه ولى من تاحالا چيزى در موردش نشنيدم. درباره اصل و ماهیت حقوق شهروندی چیزی

خیلی در موردش نمیدونیم. ما کارمندیم و سیاستی فکر نمی کنیم. همین که نام من توی لیست تعدیل نیروی اداره نبود، پیش خودم می گم

نفر بعدی که برای تکمیل گزارش با او همکلام نفر بعدی ته برای تمهیل در رس به و همدادم شدم، یکی از کار مندان ارشد فرمانداری کرج است کهدوستی چندساله بااو دارم، دوستی تحصیلکرده و به قول خودمان اهل خبسر و روزنامه خوان، اما نخواست نامش را فاش کنم، چرا که می گفت اگر

این دوست از «منشور حقوق شهروندی» با جدیت دفاع می کردو چه تراژدی جالبی بود. دفاع از «حقوق شهروندی» در شرایطی که می ترسی ر «عموی سیهروندی» در سربینی به می وسی همکلامی با یک خبرنگار در محیــط کار برایت مشکل درست کند!

دنیای امروز داشتن قانون است. قانونی که باجدیت از سوی نهادهای مجری رعایت شده و اگر کسی هم خواست، نتواند آن را به راحتی زیر پا گذاشته و از عواقبش رهایی یابد، او تاکید داشت: «این مهم در کشــور ماو در حوزههای مختلف جدی گرفته نر نستور ندور عورانهای معتقد بینی عرصه نمی شود و همین امر موجب بی اعتمادی حداقل بخشی از مردم شده است. ما قوانین بسیاری داریم که بایــد همــه آن را رعایت کنند، امــا این «همه مردم، خیلی هـم اهمه مردم، نیســتند. یعنی عدّهای به واسسطه نزدیکی باار کان قدرت و ثروت حق دارنــد و می توانند قوانیــن را رعایت کرده یا نکنند. در چنین شرایطی طبیعی است که مانیاز به یک منشور مدرن برای رعایت حقوق همه مردم و حقوق آنها در بخشهای مختلف داشته باشیم و در همان روزهای ابتدایی کار منشور حقوق شهروندی را تدوین و منتشر کرد. وی در ادامه پن شبهه را مطرح کرد که «ممکن است برخی بگویندوجوداین منشور تاثیری در جامعه نداشته و خیلی ها نه تنها آن را رعایت نمی کنند، بلکه برای دیگران هم لازمالاجرا نمی دانند، و خود نیز در پاسخ گفت: همین که رئیس جمهوری به عنوان دومین فرد با نفوذ کشــور بحث ضرورت پهعنوان دومین فرد با نفود کستور بخت ضرورت رعایت حقوق شهروندان را مطرح و به صورت عملی منشـوری را تدویت و منشسر می کنده قدامی ارزشمند بوده و حداقل تأثیرش این است که دیگر کسبی نمی توانده افقدان آگاهی خود» را توجیهی برای تضییع حقوق دیگران مطرح کند صالح آبادي كارمند بازنة مجتبی صالح ابادی دارمند بازنشســـته، سومین فردی است که از او درباره منشور حقوق شهروندی

او صريح و شفاف گفت، اطلاعي از اين منشور او هرسته کا تعدی مصوری این مسور دانشته و تاکنون مطلبی در مصورد آن بخوانده نشنیده است امامفهرم کلی حقوق شهروندی را می داند او می گفت: از نظر من حقوق شهروندی یعنی این که حرمت مردم را حفظ کنیم. به مردم احترام بگذاریم، وقتی در ادارهای، دستگاهی مثل شــهر داری، بانک با پیمار ستان، کار ســاده اداری دارند، با احترام با آنها برخُورد کنید و اگر کارشان نجام نشد بازلبخند بزنيد

این پیرمرد نگاهی به زمین انداخت و باز گفت: فکر نمی کنم مردم ماانتظار بیشتری داشته باشند. حداقل اكثر أنهاجين يادترى نمى خواهند.

ادامه از صفحه ۹

منشوربرای که،برای چه؟

واقعیت آن است کے ہنےوز مدیرانے در دانشگاهها هســـتند که یا توانایی ُوفق داُدن خود با این بندها را ندارند یــا آن که اصلا تمایلی برای انجام این مطابقت ندارند. در یک نگاه کلی با توجه به دیگر حوزههای مورد توجه قرار گرفته ر منشور حقوق شهروندی می توان از جایگاهی که برای دانشجویان در نظر گرفته شده احساس رضایت و خشـنودی داشـتُ اگر این بندها به معنای واقعی به مرحله اجرایی و عملیاتی برسد، مى تواند آغازگر كنش گرى مجدد دانشـجويان باشد، آن وقبت اسبت کیه فعالیت مستقل دانشجویی اوج می گیرد و دانشجویان مجددا به جايگاه حقيقي خوددست پيدامي كنند بسيارى

از دانشجویان هستند که حتی از بندهایی که برای آنها در این منشور تدوین شده بی خبرند و هیچ آگاهی نسبت به آن ندارند. منشور حُقوق شهروندی باعث می شود که دُر مرحله اولٌ آنها با حقوق خود آشنا شوند و در مرحله بعد در کسوت پرسشگری قرار بگیرند و دنبال حقوق حقه خود باشند. راستش را بخواهید منشور حقوق شُهروندي هُيچ چيز هُم كهُ نداشته باشدُ، اسم قشنگی دارد؛ اسمی که می تواند نه تنها قشر دانشجو، بلکه تمامی اقشار مردم را امیدوار کند. همين كه برحقوق شهروندان تا اين حد تأكيد میشود و تبصره درنظر گرفته میشود، میتواند امیدوار کننده باشد.